

Ζωντανή, γρήγορη και αστεία παράσταση

> «Άμλετ ο Β΄» του Σαμ Μπόμπρικ από το Ανοιχτό Θέατρο Πάφου

ΤΗΣ ΝΟΝΑΣ ΜΟΛΕΣΚΗ

Μετάφραση: Ερρίκος Μπελιές.
Σκηνοθεσία: Αλεξία Παπαλαζάρου

Μουσική: Λάρκος Λάρκου

Σκηνικά-κοστούμια: Έλενα Κατσούρη

Χορογραφία: Σόφη Χαμπαουρίδου

Στίχοι τραγουδιών: Γιώργος Φράγκου

Φωτισμός: Άγγελ Πετκόφ

Παίζουν: Σοφοκλής Κασκαούνιας, Λευτέρης Σαλωμίδης, Σοφία Καλλή, Χάρης Κκολός, Φώτης Γεωργίδης, Νιόβη Χαραλάμπους, Πέτρος Φιλίππου, Δανάη Χρίστου

Η κωμωδία είναι μια επικοινωνιακή πράξη που αποτελείται από το χιούμορ του πομπού (του κάθε υπεύ-

θυνου για την κωμικότητα του «μηνύματος» συντελεστή) και το γέλιο του δέκτη (του κοινού). Το επίπεδο αυτής της επικοινωνιακής πράξης ποικίλει, και η ποικιλία είναι ανεξάντλητη και απεριόριστη. Δεν επιθυμώ να οριοθετήσω αυτή την κλίμακα της κωμικής ποιότητας, είτε με παραδείγματα λεπτού, πνευματώδους χιούμορ στην κορυφή της, είτε με παραδείγματα των πιο χονδροειδών φαρσών στο κάτω της μέρος. Πιστεύω πως, αν το έκανα, η δική μου ιεράρχηση των κωμικών θεαμάτων με κριτήριο την ποιότητα του χιούμορ θα ήταν άκρως προσωπική και δε θα συνέπιπτε με την ανάλογη ιεράρχηση οποιουδήποτε άλλου δέκτη. Το είδος του χιούμορ που μας ταυριάζει, που αναζητούμε, είναι από τις πιο υποκειμενικές μας επιλογές, παρ' όλο που η ανάγκη για γέλιο είναι μια από τις αντικειμενικές, πανανθρώπινες και ουσιαστικές μας ανάγκες.

Γι' αυτό και είναι τόσο επικίνδυνο να κρίνεις κάποια κωμική παράσταση με κριτήριο την ποιότητα του χιούμορ: αν ο πίκης σου ανεβαίνει πιο ψηλά από την ποιητική στάθμη της παράστασης, αισθάνεσαι ξινισμένη σονομπ, αν πάλι νιώθεις ότι τα δικά σου αισθητήρια όργανα δεν συλλαμβάνουν

τη λεπτότητα του χιούμορ του πομπού, διακατέχεσαι από σύμπλεγμα κακοφανισμένης κατωτερότητας. Όμως! Όμως υπάρχει κριτήριο για να κρίνει κανείς μια κωμική παράσταση. Μια κωμική παράσταση μπορεί και πρέπει να κρίνεται ως προς την αποτελεσματικότητά της. Αν η από σκηνής επικοινωνιακή πράξη έχει ολοκληρωθεί, αν το χιουμοριστικό μήνυμα των συντελεστών έχει ως ανταπόκριση το γέλιο του δέκτη-θεατή, αν οι εκτοξεύσεις των κωμικών ατακών πετυχαίνουν το στόχο τους, στους άλλους, στους «απ' έξω» από τη συγκεκριμένη επικοινωνιακή πράξη, δεν πέφτει λόγος. Καταδικασμένες σε αργό και βασανιστικό θάνατο είναι μόνο οι κωμωδίες που δεν προκαλούν γέλιο, όπου τα αστεία πέφτουν κάτω και σπάνε, χωρίς να πετύχουν κανένα. Λεπτό ή χονδρό, το γέλιο είναι το ζητούμενο στο κωμικό θέατρο, και τα πολλαπλά ποιητικά επίπεδα διαστρωματώνουν αναλόγως το θεατρικό κοινό.

Ο μακρύς μου πρόλογος δεν έχει άμεση σχέση με την παράσταση του Ανοι-

Είναι επικίνδυνο να κρίνεις κάποια κωμική παράσταση με κριτήριο την ποιότητα του χιούμορ: αν ο πίκης σου ανεβαίνει πιο ψηλά από την ποιητική στάθμη της παράστασης, αισθάνεσαι ξινισμένα σονομπ, αν πάλι νιώθεις ότι τα δικά σου αισθητήρια όργανα δεν συλλαμβάνουν τη λεπτότητα του χιούμορ του πομπού, διακατέχεσαι από σύμπλεγμα κακοφανισμένης κατωτερότητας.

χτού Θεάτρου Πάφου. Προκλήθηκε μάλλον ως ανάγκη να ανταποκριθώ θεωρητικά στην πληθώρα κωμωδιών που παίζονται στις κυπριακές σκηνές. Σαν να βάλθηκαν οι δικοί μας πομποί να εξοντώσουν εμάς τους δέκτες με το πολύ γέλιο, ή (άλλη εξήγηση) σαν να κρυβόμαστε όλοι, πομποί και δέκτες, μέσα στο γέλιο μας, έτσι που ο ήχος του να σκεπάζει το τρομακτικό βουητό της πραγματικότητας. Ας επικεντρωθούμε όμως στην πα-

ράσταση του Ανοιχτού Θεάτρου (και τώρα) Πάφου. Ο Αμερικανός Σαμ Μπόμπρικ είναι από τους πολύ αποτελεσματικούς θεατρικούς κωμωδιογράφους. Ο «Άμλετ... ο Α΄», εκείνος του Σαίξπηρ, παθαίνει στα χέρια του Μπόμπρικ κάτι παρόμοιο με αυτό που παθαίνει, π.χ., η «Μήδεια» του Ευριπίδη στα χέρια του Μποστ. Μόνο κάποιο τόσο γνωστό κλασικό κείμενο μπορεί να υποβληθεί σε μια ασυγκράτητη διακωμώδηση, πρώτον, επειδή το πρωτότυπο πρέπει να είναι ολοζώντανο στη μνήμη των θεατών για να εκτιμηθεί η κωμική του παραμόρφωση, και δεύτερον, επειδή όσο πιο ψηλά στέκει το πρωτότυπο, τόσο πιο χαρούμενη είναι η πράξη της κωμικής βεβήλωσης («Απάνω του, παιδιά!»).

Το κείμενο του Μπόμπρικ είναι πάρα πολύ αστείο, αστεία είναι και παράσταση της Αλεξίας Παπαλαζάρου. Αν όμως θυμηθείτε όσα λέχτηκαν πιο πάνω για το φαινόμενο του «πολυεπίπεδου γέλιου», θα μπορούσαμε να παρατηρήσουμε κάποια διαφορά επιπέδων μέσα στην παράσταση. Έχω

την εντύπωση ότι η Νιόβη Χαραλάμπους και η Σοφία Καλλή κάνουν ακριβώς αυτό που εννοούσε ο συγγραφέας: έχουν συνέχεια υπ' όψη τις σαιξπηρικές ηρωίδες τους, την Οφελία και τη Γερτρούδη και τις ξεσκίζουν, τις κουρελιάζουν με την παρωδία τους μπροστά στα μάτια μας. Για να είμαι πιο κατανοητή, θα τις συγκρίνω με την άλλη άκρη της παράστασης, με τον Λαέρτη του Σοφοκλή Κασκαούνια, ο οποίος στολίζει με τόσα κωμικά μικρονουμεράκια το ρόλο του, που τον αυτονομεί, τον βγάζει έξω από την παρωδία του Μπόμπρικ. Ίσως μ' αυτό τον τρόπο ο Κασκαούνιας κερδίζει τη μεγαλύτερη ποσότητα γέλιου ή τη μεγαλύτερη μερίδα του κοινού. Πάντως, δεν υπάρχει κανείς ηθοποιός στην παράσταση που να μην είναι κωμικά αποτελεσματικός. Ο Πολώνιος του Λευτέρη Σαλωμίδη και ο Κλαύδιος του Χάρη Κκολού έγιναν ωραίες οπτικές φιγούρες, ο τέλειος αυλοκόλακας ο πρώτος, ο χυδαίος σφετεριστής ο δεύτερος. Στην ευστοχία του «οπτικού» χιούμορ της παράστασης συνέβαλε σε πολύ μεγάλο βαθμό η Έλενα Κατσούρη ως ενδυματολόγος. (ως σκηνογράφος ήταν πολύ συγκρατημένη, αλλά δεν είδαμε και την αρχική εκδοχή της παραγωγής για τη σκηνή του Μαρκίδειου στην Πάφο). Στο δίδυμο Ρόζενκραντς-Γκίλντεστερν η Δανάη Χρίστου επισκιάζει τον Πέτρο Φιλίππου. Η φιγούρα που δημιουργεί, ανήκει και αυτή στη σειρά των «οπτικών κωμικών εφέ» της παράστασης. Χωρίς ιδιαίτερη κωμική νότα, αλλά καλό μέρος του συνόλου ο Οράτιος του Πέτρου Μοσκοβιά. Ο Άμλετ του Φώτου Γεωργίδη θα ήταν πολύ πιο αποδεκτός, αν δεν προηγούνταν οι «Χονδροί άνδρες με φούστες» του καλοκαιριού, μα και οι άλλοι τηλεοπτικοί και θεατρικοί ρόλοι του Γεωργίδη. Μοιάζει με τον εαυτό του σε πολύ διαφορετικές παραγωγές, και είναι πρόωρα ένας τόσο νέος ηθοποιός να στερεοποιεί τόσο τη манιέρα του. Η Αλεξία Παπαλαζάρου, έστησε μια πολύ ζωντανή, γρήγορη και αστεία παράσταση. Η μουσική του Λάρκου Λάρκου, οι στίχοι του Γιώργου Φράγκου, η χορογραφία της Σόφης Χαμπαουρίδου εμπλούτισαν την παραγωγή.